

Met gerichte uitnodigingen kunnen gemeenteraden de maatschappelijke contacten aanhalen én snel informatie verzamelen over belangrijke dossiers.' Foto: HARRIUS WESSELS, HH

Nodig de huisarts eens uit in de raad

Gemeenteraden zitten in een lastig parker, of het nu gaat om het uitzetten van beleidslijnen, het controleren van het college van burgemeester en wethouders of het uitoefenen van hun brugfunctie tussen politiek en samenleving.

De raadsleden hebben weinig tijd om met andere burgers contact te houden, ze moeten zich verdiepen in ingewikkelde dossiers als jeugdzorg. Vaak hebben ze te weinig informatie om wethouders goed weerwerk te bieden. De Raad voor het Openbaar Bestuur maakt zich terecht zorgen over deze situatie (Trouto, 22 april).

Met gerichte uitnodigingen kunnen gemeenteraden echter de maatschappelijke contacten aanhalen én snel de informatie verzamelen om ook te stru- ren in ingewikkelde dossiers.

Gemeenteraden zitten in het nauw. Vaak zijn door enkele onderhandelaars de belangrijkste beleidslijnen al beklon- ken in een coalitieakkoord. De speel- ruimte voor gemeenteraden is verder beperkt door regionale afspraken en rijksregelingen. Daarnaast domineren de colleges de besluitvorming, omdat zij meestal de beleidsvoorstellen ma- ken. Ze hebben daar ook meer tijd en ambtelijke capaciteit voor.

Bij gebrek aan tijd en capaciteit zijn gemeenteraden op hun heurt vooral af- hankelijk van de informatie van colle- ges. Dat maakt het niet alleen lastiger om na te gaan of er nog andere beleids- opties zouden zijn. Zonder onafhank- lijke informatiebronnen is het ook moeilijker checken of colleges hun werk wel goed doen.

Een ander probleem is dat gemeentera- den te maken hebben met 'concurrer- tie' van directe vormen van democratie.

Uitgespeeld

Zo kunnen gemeenteraden als de offici- ële volksvertegenwoordiging tegen an- dere spelers worden uitgespeeld. Dat gaat ook makkelijker nu gemeentera- den zich steeds moeilijker als volksver- tegenwoordiging kunnen presenteren. De opkomst bij de gemeenteraadsver- kiezingen daalt immers nog steeds, net als het aantal mensen dat actief is in partijen.

In antwoord op de afnemende legiti- miteit van gemeenteraden zijn er voor- stellen om hun rol nog verder te beper- ken, door meer ruimte te geven aan di- recte participatie en eigen initiatieven van burgers. Daarmee gaat echter iets belangrijks verloren. Gemeenteraden staan formeel voor het algemeen be- lang van alle burgers, terwijl mogelijk- heden tot directe participatie en bur- gerinitiatieven vooral door een selecte groep burgers worden gebruikt.

Deze situatie ondermijnt de demo- cratische waarde van gelijkheid. Boven- dien zijn de contacten tussen maatschappij en colleges vaak informeel, waardoor deze geen onderdeel zijn van het publiek debat en er geen verant- woording over kan worden afgelegd.

Oplossing

Als oplossing zouden gemeenteraden meer moeten functioneren als een openbaar discussieplatform. Ze zijn bij uitstek de plek om te discussiëren wat er met de gemeente moet gebeuren, ook omdat er soms nauwelijks serieuze

lokale media zijn. In een openbaar de- bat kunnen ideeën en voorstellen ste- vig aan de tand worden gevoeld.

Er is wel werk aan de winkel voor ge- meenteraden om een goed functione- rend discussieplatform te worden. Ze kunnen steeds minder terugvallen op partijen voor de brugfunctie tussen maatschappij en politiek. Gemeentera- den moeten daarom zelf actiever de dialoog met burgers en organisaties aangaan. Dat moeten ze niet alleen aan colleges overlaten. Bovendien moeten gemeenteraden dat vroegtijdig doen om niet door colleges met een dichtge- timmerd voorstel voor het blok te wor- den gezet.

Op deze manier wordt ook duidelijk- ker dat gemeenteraden niet slechts nog een hinderlijke hobbel aan het eind van

het besluitvormingsproces tussen colle- ge en maatschappij zijn, maar de leiden- de spelers in het uitzetten van de be- leidslijnen. De rol van politieke partijen is daarmee niet uitgespeeld in raadsdia- logen. Zij kunnen zich juist profileren door bepaalde burgers en maatschappe- lijke organisaties uit te nodigen.

Milieuactivist uitnodigen

Zoals GroenLinks het onderwerp van ongelijkheid op de agenda van de Twee- de Kamer zette door Thomas Piketty uit te nodigen, kunnen partijen zich op lo- kaal niveau onderscheiden door een mi- lieuactivist, een zorgondernemer of ho- teleigenaar uit te nodigen. In een open- bare dialoog met burgers en organisa- ties kunnen op hun beurt andere partij- en vragen stellen over de legitimiteit van de claims van deze personen en or- ganisaties.

Het voordeel van gericht uit nodi- gingsbeleid is dat niet alleen grote be- ken of usual suspects zich laten horen, zoals bij participatieprojecten nog we- leens het geval is. Uit ons eigen onder- zoek blijkt dat er binnen gemeenten al- lelei burgers en organisaties zijn die goed weten wat er speelt, juist onder- groepen burgers die zich niet laten zien bij verkiezingen en participatietrajec- ten. Denk in het geval van de decen- tralisaties aan huisartsen, kerken, sleutel- figuren in de wijk en patiëntenorgani- saties. Door tijdig, gericht en actief uit te nodigen, kunnen gemeenteraden zich dus meer profileren als de brug tus- sen politiek en maatschappij én zich ef- fectief en snel laten informeren. Kort- om, breng de maatschappij naar het ge- meentehuis!

Gemeenteraden zouden meer moeten functioneren als een openbaar discussieplatform

Hans Vollaard
docent Nederlandse en
Europese politiek
Universiteit Leiden
**Hester van de
Bovenkamp**
onderzoeker Erasmus
Universiteit Rotterdam